

Nodiadau cymorth Arweiniad Ymgeisio

Grantiau Treftadaeth
y Loteri Genedlaethol
£10,000–£250,000

Cynnwys

Gallwch glicio
wrth fynd drwy'r
ddogfen hon

Cyflwyniad	3	5. Costau'r prosiect	15
1. Eich prosiect	4	6. Eich sefydliad	18
2. Y dreftadaeth	7	7. Dogfennau ategol	20
3. Rheoli eich prosiect	10	8. Gwybodaeth ychwanegol a datganiad	23
4. Canlyniadau'r prosiect	12		

Cyflwyniad

Gallwch ddefnyddio'r canllaw hwn i'ch helpu i lenwi'r ffurflen gais am grantiau rhwng £10,000 a £250,000. Felly dogfen gyfeiriol yn unig yw hon ac ni ddylid ei llenwi. Gallwch ddechrau eich cais ar-lein drwy fewngofnodi ar ein gwefan.

Mae'r ddogfen hon yn cynnwys cwestiynau'r ffurflen gais fel y gallwch weld beth yr ydyn ni eisiau ei wybod cyn dechrau eich cais. Mae hefyd yn cynnwys nodiadau cymorth i'ch helpu i ateb y cwestiynau (sydd hefyd wedi eu cynnwys yn y ffurflen gais ar-lein pan gliciwch ar yr eicon hwn:)

Gallwch ond llenwi'r ffurflen gais lawn drwy fynd **ar-lein**.

Mae'n bwysig eich bod yn darllen y canllawiau ar wneud cais ymlaen llaw. Bydd y **canllawiau** yn eich helpu i baratoi eich cais; maen nhw'n cynnwys rhestr wirio i sicrhau eich bod yn barod i ymgeisio.

Cwestiynau'r ffurflen gais

Drwy gydol y ffurflen gais byddwch yn sylwi ar eiconau wrth ymyl nifer o gwestiynau a datganiadau. Os cliciwch ar yr eicon bydd mwy o wybodaeth yn ymddangos am beth i'w gynnwys yn eich ateb, neu esboniad ar sut y mae rhan benodol o'r ffurflen yn gweithio.

- Yr uchafswm geiriau y gallwch ei gynnwys yw **6,000** gair. Ni fyddwch yn cael cyflwyno eich cais os byddwch yn mynd dros yr uchafswm hwn. Cofiwch fod llinell doriad yn y testun yn cyfrif fel gair cyfan. Os penderfynwch gopïo a gludo testun yn syth i'ch cais, dylech adolygu eich cais cyn ei gyflwyno a newid pethau lle bo angen i sicrhau nad ydych wedi mynd dros yr uchafswm geiriau.
- Cofiwch gadw eich ffurflen gais wrth weithio drwyddi.
- Ni allwn asesu eich cais os collwch y dyddiad cau ar gyfer y rhaglen, os na fyddwch wedi cynnwys y dogfennau ategol cywir (peidiwch ag anfon mwy na'r hyn y gofynnwn amdano) neu os na fyddwch wedi ateb y cwestiynau i gyd.

Defnyddiwch iaith glir a syml a chofiwch gynnwys unrhyw ffeithiau neu ffigyrau fydd yn ein helpu i ddeall beth y bwriadwch ei wneud a pham.

Rhoddir yr eicon hwn wrth ymyl dolenni at fwy o wybodaeth sydd ar gael ar-lein.

1. Eich prosiect

Enw eich sefydliad

Bydd hyn yn ymddangos yn awtomatig o'r wybodaeth a roesoch wrth gofrestru.

Cyfeirif y Prosiect

Bydd yn ymddangos yn awtomatig.

Teitl y Prosiect

Cofiwch y cyhoeddir hwn ar ein gwefan a bydd yn cael ei weld gan y rhai sy'n gwneud y penderfyniadau.

g Argymhellwn eich bod yn cadw eich teitl yn syml a phwrpasol. Ni all teitl y prosiect fod yn fwy na 15 gair.

1a. Ydych chi wedi derbyn unrhyw gyngor gennym cyn gwneud eich cais? Do/Naddo

Os do: Dywedwch wrthym gan bwy y cawsoch gyngor.

1b. Ai dyma cais cyntaf eich mudiad i ni? Ia/Na

Os na: Rhowch gyfeirnod a theitl prosiect eich cais diweddaraf.

1c. Crynhoi eich prosiect

Mewn dim mwy na **200** o eiriau rhowch grynodeb o'ch prosiect, gallwch ddefnyddio pwyntiau bwled lle bo angen. Cofiwch mai'r grynodeb yw'r **unig** ran o'ch ffurflen gais fydd yn cael ei weld gan y bobl sy'n gwneud y penderfyniadau. Bydd yn cael ei gyflwyno ynghyd ag asesiad o'ch cais.

Rhaid i chi hefyd gyflwyno cynllun prosiect fel rhan o'ch cais.

g Cynllun Prosiect: Dyma un o rannau pwysicaf eich cais ac rydym yn argymhell eich bod yn defnyddio'r templed a ddarperir.

Mae templed cynllun y prosiect ar gael ar ein [gwefan](#).

Rydym yn argymhell bod eich cynllun prosiect mewn trefn gronolegol. Dyma lle rydych chi'n dweud wrthym am y pethau y bydd eich prosiect yn ei iwneud a'i gynhyrchu. Dywedwch wrthym beth yw allbynnau'ch prosiect a chynnwys ffigurau lle gallwch chi.

Pan gaiff ei llenwi, dylai'r bwrdd roi cynllun realistig i chi a'ch cydweithwyr ar gyfer cynnal eich prosiect. Fodd bynnag, rydym yn deall bod y cynllun yn debygol o newid a gwella wrth i'ch prosiect ddatblygu.

1d. Ble fydd eich prosiect yn digwydd?

Os bydd eich prosiect yn digwydd ar draws gwahanol leoliadau, defnyddiwch y cod post lle bydd y rhan fwyaf o'r prosiect yn digwydd.

Ar gyfer prosiectau tirlun, rhowch gyfeirif grid Arolwg Ordnans ar gyfer eich tirlun.

1e. Pryd ydych chi'n bwriadu dechrau a gorffen eich prosiect?

Rhowch ddyddiad cychwyn a gorffen eich prosiect.

g Ni ddylai eich prosiect ddechrau cyn i ni ei asesu ac rydym wedi rhoi caniatâd i chi ddechrau'ch prosiect.

I gael caniatâd i ddechrau bydd angen i chi gyflwyno ffurflen ar-lein a'r wybodaeth ganlynol:

- eich manylion cyfrif banc
- prawf o ofynion perchnogaeth/prydles (os yn berthnasol)
- manylion y caniatâd statudol sy'n ofynnol (os yn berthnasol)
- cadarnhad o arian cyfatebol (os yw'n berthnasol)

Cysylltwch â'ch swyddfa leol os ydych yn ansicr ar faint o amser y dylech ei roi yn eich amserlen ar gyfer yr agwedd yma.

Sylwer na ddylai eich prosiect gymryd mwy na phum mlynedd i'w gwblhau.

Dylai dyddiad gorffen y prosiect ffactor yn yr amser sy'n ofynnol i gyflwyno eich adroddiad cwblhau a'ch adroddiad gwerthuso.

1f. Pam fod rhaid i'ch prosiect ddigwydd nawr?

g Dywedwch wrthym pa anghenion a/neu gyfleoedd y bydd eich prosiect yn mynd i'r afael â hwy a beth fydd yn digwydd os na fyddwch yn derbyn grant gennym ni.

1g. Dywedwch ba gyngor a gawsoch wrth gynllunio eich prosiect a chan bwy

g Dywedwch os cawsoch unrhyw gyngor arbenigol.

Dywedwch am unrhyw ymgynghori a wnaethoch â'ch cymuned leol a'r bobl fydd yn rhan o'ch prosiect. Dywedwch os yw hyn wedi dylanwadu ar gynigion eich prosiect.

Dywedwch os cawsoch unrhyw gyngor cyn-gais ar faterion cynllunio a/neu ganiatâd adeiladau rhestredig.

1h. Soniwch am y bobl fydd yn elwa o'ch prosiect

g Hoffem wybod mwy am y gwahanol bobl y bwriadwch eu denu drwy eich prosiect.

Soniwch am beth y bwriadwch ei wneud i oresgyn rhwystrau i gynnwys pobl mewn treftadaeth.

Dywedwch wrthym:

- Rhowch syniad o'r prif grwpiau o bobl fydd yn elwa o'ch prosiect.
- Eglurwch sut y cafodd eich prosiect ei ddylunio i helpu i gael y grwpiau hyn i gyfranogi mwy yn eu treftadaeth;
- Rhowch amcan o faint o gyfranogwyr fydd yn cymryd rhan yn eich prosiect.
- Wrth gyfranogwyr, golygwch y bobl sy'n cymryd rhan yn eich prosiect yn hytrach na'r bobl sy'n cyfrannu eu hamser i helpu i ddarparu'r prosiect.

1i. Ydy'r prosiect yn cynnwys treftadaeth sy'n denu ymwelwyr?

Os ydyw: Dywedwch

Faint o ymwelwyr a gawsoch yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf?

Faint o ymwelwyr y flwyddyn y byddwch yn eu disgwyl ar ôl cwblhau eich prosiect?

1j. Dywedwch wrthym beth fydd yn digwydd ar ôl i'ch prosiect ddod i ben

Meddylwch am: Pan fydd y pethau a gynhyrchwch yn mynd ar ôl i'ch prosiect orffen, sut y bydd y canlyniadau'n cael eu cynnal a sut y byddwch yn rheoli'ch treftadaeth yn y dyfodol.

g Dywedwch wrthym am sut y byddwch yn rheoli'ch treftadaeth yn y dyfodol, a dywedwch wrthym sut y byddwch yn cwrdd â chostau rhedeg ychwanegol. O dan y rhaglen hon, nid oes angen i chi gynhyrchu cynllun rheoli a chynnal, ond efallai y bydd yn ddefnyddiol i chi ddarllen ein canllawiau Rheoli a Chynllun Cynnal, sydd ar gael ar ein [gwefan](#).

Dywedwch wrthym sut rydych chi'n bwriadu parhau i ymgysylltu ag ystod ehangach o bobl ar ôl i'r prosiect ddod i ben.

Ar gyfer prosiectau sy'n cynnwys gwaith corfforol, er enghraifft cadwraeth i adeilad hanesyddol neu waith adeiladu newydd, darllenwch adran perchenogaeth eiddo yng nghanllawiau cais y rhaglen.

Os bydd eich prosiect yn creu unrhyw beth ar ffurf ddigidol, darllenwch yr allbynnau digidol o ganllawiau cais y rhaglen.

Dylech hefyd ddarllen ein telerau grant safonol am ragor o wybodaeth cyn cyflwyno eich cais.

1k. Yn ogystal â chydabod eich grant fel y nodwn yn ein gofynion, rydyn ni'n disgwyl i chi ddarparu mynediad a/neu gynigion arbennig i chwaraewyr y Loteri Genedlaethol, neu'n flynyddol o leiaf. Eglurwch sut y byddwch yn gwneud hyn

g Mae hyrwyddo a chydabod y Loteri Genedlaethol yn un o amodau ein grantiau. Dylech [ddarllen y canllawiau](#) ar ein gwefan o ran beth yw'r gofynion sylfaenol ar hyn. Disgwylir i chi ddatblygu cynigion hyrwyddo a hybu arloesol a chreadigol a ddyluniwyd i ddiolch i chwaraewyr y Loteri Genedlaethol am eu cefnogaeth ac i godi ymwybyddiaeth o'n grantiau. Rhoddir enghreifftiau, a phethau eraill dychmygus a wnaeth brosiectau eraill, ar ein [gwefan](#).

2. Y dreftadaeth

2a. Disgrifiwch dreftadaeth eich prosiect a pham ei bod yn bwysig i'ch sefydliad a chymuned

g Cofiwch, rhaid i'ch prosiect ymwneud â threftadaeth genedlaethol, ranbarthol neu leol yn y DU.

- Disgrifiwch y dreftadaeth fel y mae heddiw.
- Os yw'ch prosiect yn ymwneud â threftadaeth nad yw'n gorfforol (fel atgofion neu draddodiadau diwylliannol), dywedwch wrthym am y pwnc a'r cyfnod amser y mae'n ei gynnwys
- Os yw'ch prosiect yn ymwneud â threftadaeth gorfforol (fel adeilad, llong neu warchodfa natur), rhowch wybodaeth ffeithiol i ni am yr ased, ei faint, o ba cyfnod y daw, y nodweddion sydd wedi goroesi, ei gyflwr a pham ei fod yn bwysig i'ch ardal leol ardal
- Dywedwch wrthym i pwy mae'r dreftadaeth yn bwysig. Gallai hyn gynnwys y gymuned leol a/neu arbenigwyr

2b. Dewiswch y math o dreftadaeth sy'n disgrifio eich prosiect orau:

Cofiwch y gallwch ddewis dim ond un opsiwn.

- Casgliadau
- Treftadaeth Gymunedol
- Tirluniau a Natur
- Adeiladau Hanesyddol a Henebion
- Diwydianol, Morol a Thrafnidiaeth
- Diwylliannau ac Atgofion
- Arall

g Treftadaeth Gymunedol

Prosiectau'n canolbwyntio ar ystod o dreftadaeth mewn cymuned ddaearyddol, neu brosiectau am gymuned fuddiant/cefndir cymdeithasol neilltuol.

Diwydiannol, Morwrol a Thrafnidiaeth

Awyrennau, cerbydau, locomotifau, cerbydau trên, llongau a chychod, neu adeiladau, seilwaith arbennig/peirianwaith a strwythurau gosod (e.e. mwynloddiau) sy'n gysylltiedig â'n hanes morol, trafndiaeth neu ddiwydiannol.

Diwylliannau ac Atgofion

Er enghraifft prosiectau'n canolbwyntio ar gasglu hanes llafar, ar draddodiadau diwylliannol fel cerddoriaeth neu ffasiwn, neu brosiectau am dreftadaeth iaith a thafodieithoedd.

2c. A gredwch fod y dreftadaeth mewn perygl? Ydy/Nac ydy

Os ydyw: Eglurwch pam eich bod yn credu bod y dreftadaeth mewn perygl a sut.

g Eglurwch yn fyr pam fod y dreftadaeth dan fygythiad, a pha gamau sydd wedi eu cymryd (os o gwbl) i leihau'r perygl iddi. Gallai fod perygl o'i cholli oherwydd difrod neu esgeulustod ffisegol, diffyg ariannol neu bobl yn marw yn achos hanes llafar a chymunedol.

Os yw eich prosiect yn ymwneud ag adeilad neu heneb, dywedwch os ydyn nhw ar y gofrestr o adeiladau neu henebion mewn perygl.

Os yw eich prosiect yn ymwneud â threftadaeth naturiol, dywedwch os ydy'r tirlun, daeareg, cynefin neu rywogaeth mewn perygl ac ym mha ffordd (er enghraifft, yn flaenoriaeth mewn Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth).

2d. A oes gan y dreftadaeth unrhyw ddyndodiad ffurfiol?

Dewiswch yr opsiynau sy'n berthnasol.

2e. A fyddwch chi'n ymgymryd ag unrhyw waith cyfalaf fel rhan o'ch prosiect? Byddwn/ Na fyddwn

g Gwaith Cyfalaf

Diffinnir gwaith cyfalaf fel gwaith sy'n creu neu wella ased.

Wrth waith cyfalaf, golygwn ddigideiddio, cadwraeth arteffactau a gwrthrychau, gwaith trwsio a chadwraeth neu waith adeiladu newydd.

Er enghraifft, byddai cadwraeth rhostir, gwaith trwsio cofeb ryfel ac i ddigideiddio archif ffotograffig i gyd yn cael eu hystyried i fod yn waith cyfalaf.

Ar gyfer prosiectau'n cynnwys gwaith ffisegol, er enghraifft cadwraeth adeilad hanesyddol neu waith adeiladu newydd, dylid darllen yr adran perchnogaeth yng nghanllawiau'r rhaglen a chyfeirio at y canllawiau ar dderbyn grant.

Caniatadau Statudol neu Drwyddedau

Er enghraifft, Caniatâd Adeilad Rhestredig, Caniatâd Cynllunio, Caniatâd Heneb Gofrestredig, Caniatâd Eglwysig, Trwyddedau Ystlumod neu i Gwmpo Coed etc.

Nid oes angen i chi fod wedi derbyn Caniatadau Statudol a/neu Drwyddedau cyn gwneud cais yn y rownd gyntaf.

Ond rhaid i bob Caniatâd Statudol a/neu Drwydded fod yn eu lle cyn dechrau'r prosiect.

Os ydyw, dywedwch:

- beth yw enw'r adeilad(au), casgliadau, tirluniau neu gynefin;
- a oes angen unrhyw Ganiatâd Statudol neu Drwydded i gyflawni eich prosiect;
- ydy'r pethau hyn yn eu lle?

2f. Os ydych am wneud unrhyw waith cyfalaf (gan gynnwys trwsio, ailwampio etc) i dir, adeiladau neu eitemau treftadaeth, dywedwch pwy sy'n berchen arnynt

g Cofiwch ddarllen yr adran perchnogaeth yng nghanllawiau'r rhaglen a chyfeirio at y canllawiau ar dderbyn grant.

Os dewisoch 'Eich sefydliad', dywedwch:

- Os eich sefydliad yw rhydd-ddaliwr yr adeilad neu'r tir, neu os yw'n berchen yn llwyr ar yr eitemau treftadaeth;
- Os oes gan eich sefydliad brydles ar y tir neu'r adeilad a faint o flynyddoedd sydd ar ôl ar y brydles;
- Os yw eich sefydliad wedi, neu os ydych yn bwriadu cael morgais neu fenthyciad arall wedi'i warantu gan yr adeilad neu'r tir neu'r eitem dreftadaeth;
- Os felly, rhowch fanylion y benthycwr a swm y morgais neu'r benthyciad.

Os dewisoch 'Partner y prosiect', dywedwch:

- Beth yw enw'r sefydliad partner
- Os eich partner yn y prosiect yw rhydd-ddaliwr yr adeilad neu'r tir, neu os yw'n berchen yn llwyr ar yr eitemau treftadaeth
- Os oes gan eich partner yn y prosiect brydles ar y tir neu'r adeilad a faint o flynyddoedd sydd ar ôl ar y brydles
- Os yw eich partner yn y prosiect wedi neu'n bwriadu cael morgais neu fenthyciad arall wedi'i warantu gan yr adeilad neu'r tir neu'r eitem dreftadaeth
- Os felly, rhowch fanylion y benthycwr a swm y morgais neu'r benthyciad

Os dewisoch 'Yr un o'r ddau': Os nad ydych ar hyn o bryd yn bodloni ein gofynion perchnogaeth, dywedwch bryd y byddwch yn disgwyl gwneud.

**2g. Ydy eich prosiect yn cynnwys prynu adeilad, tir neu eitemau treftadaeth?
Ydy/Nac ydy**

g Darllenwch yr adran ar brynu tir ac adeiladau a'r adran ar brynu eitemau treftadaeth a chasgliadau yng nghanllawiau'r rhaglen gan gyfeirio at y canllawiau ar dderbyn grant.

3. Rheoli eich prosiect

3a. A fydd eich prosiect yn cael ei gyflwyno gan bartneriaeth? Bydd/Na fydd

g Os ydych chi'n bwriadu gweithio gyda sefydliad arall i gynnal eich prosiect, hoffem weld eich cytundeb partneriaeth. Dylai'r ddogfen hon amlinellu rolau a chyfrifoldebau'r ddau bartner a dylid ei lofnodi gan bob parti. **Gallwch ddod o hyd i enghraifft o gytundeb partneriaeth** [↗](#) ar ein gwefan.

Os yw'ch partner yn berchen ar y dreftadaeth yr ydych yn gweithio arni, byddwn fel arfer yn gofyn iddynt gytuno â thelerau'r grant hefyd.

Mae angen i chi ddarparu cytundeb partneriaeth os ydych chi'n gweithio gyda sefydliad arall sy'n cyflawni rhan sylweddol o'ch prosiect.

Os Ydw: Pwy yw eich partner? Rhowch gyswllt a enwir gan bob sefydliad ac os yw'n berthnasol, sicrhewch fod cynrychiolydd o bob un wedi'i ychwanegu at ddiwedd y datganiad yn Adran wyth. Nodwch os ydych chi'n bwriadu gweithio gyda sefydliad arall i gynnal eich prosiect, hoffem weld eich cytundeb partneriaeth.

3b. Sut fydd eich prosiect yn cael ei reoli?

g Dywedwch wrthym pwy fydd yn rheoli'ch prosiect, profiad y bobl sy'n gysylltiedig â'ch prosiect a pha rolau fydd ganddynt.

Os ydych chi'n recriwtio rhywun i helpu i reoli'ch prosiect, bydd angen i chi atodi swydd ddisgrifiad.

Os ydych chi'n symud aelod presennol o staff i swydd a grëwyd gan y prosiect hwn neu'n ymestyn oriau aelod presennol o staff, dywedwch wrthym sut maent yn gymwys ar gyfer y rôl a grëwyd gan eich prosiect.

3c. Dywedwch wrthym am unrhyw swyddi a/neu brentisiaethau y byddwch yn eu creu i gyflwyno eich prosiect

g Rhowch fanylion unrhyw swyddi a/neu brentisiaethau a fydd yn cael eu creu a byddant yn ymwneud yn uniongyrchol â chyflwyno'ch prosiect. Dywedwch wrthym beth yw eu prif swyddogaethau ac a ydynt yn swyddi amser llawn neu ran amser.

Os ydych yn symud aelod presennol o staff i swydd a grëwyd gan y prosiect hwn, neu ymestyn oriau aelod presennol o staff, dywedwch wrthym sut y maent yn gymwys ar gyfer y rôl a grëwyd gan y prosiect.

Disgrifiwch sut y byddwch yn dewis y staff.

Bydd angen i chi ddarparu disgrifiad swydd ar gyfer pob rôl a grëwyd ar gyfer eich prosiect fel dogfen ategol i'ch cais.

3d. Dywedwch wrthym am unrhyw broblemau y gallai eich prosiect ddod ar eu traws a sut y byddwch yn rheoli'r rhain

g Rydym am i chi fod yn realistig am y problemau y gall eich prosiect eu hwynebu fel eich bod mewn sefyllfa dda i'w rheoli.

Gallai'r risgiau fod yn rhai:

- technegol – er enghraifft, darganfod tamprwydd eang ac annisgwyl

- ariannol – er enghraifft, llai o gyfraniad gan ffynhonnell gyllid arall
- trefniadol – er enghraifft, diffyg pobl gyda'r sgiliau sydd eu hangen neu staff sydd eu hangen i weithio ar brosiectau eraill
- economaidd – er enghraifft, cynnydd annisgwyl yng nghost deunyddiau
- cymdeithasol – er enghraifft, ymatebion negyddol i'r ymgynghoriad neu ddiffyg diddordeb gan eich cynulleidfa darged
- rheolaethol – er enghraifft, newid sylweddol i dîm y prosiect
- cyfreithiol – er enghraifft, newid yn y gyfraith sy'n gwneud y prosiect yn anymarferol
- amgylcheddol – er enghraifft, trafferth dod o hyd i ffynhonnell goed o fforestydd a reolir yn dda

Bydd y risgiau y byddwch yn eu hadnabod yn effeithio ar faint o arian wrth gefn y byddwch yn ei neilltuo yn Adran 5: Costau'r prosiect.

3e. Pa fesurau y byddwch chi'n eu cymryd i gynyddu effeithiau amgylcheddol cadarnhaol a lleihau effeithiau amgylcheddol negyddol?

g Disgwyliwn i ymgeiswyr ystyried pa gamau y gallant eu cymryd i greu effeithiau amgylcheddol cadarnhaol a lleihau effeithiau amgylcheddol negyddol trwy eu prosiect. Dylai'r mesurau y dylech eu gweithredu fod yn briodol ar gyfer graddfa eich prosiect.

Lleihau enghreifftiau negyddol:

- Cynyddu bioamrywiaeth (toeau gwyrdd, blychau ystlumod ac adar, tyllau pryfed, plannu gwennyn cyfeillgar ac ati)
- Defnyddio deunyddiau a chynhyrchion y gellir eu hailgylchu e.e. papur
- Meddwl am gyrchu cynhyrchion a deunyddiau lleol a lleihau 'milltiroedd bwyd' mewn caffis
- Annog teithio cynaliadwy e.e. bws neu drên, cerdded a beicio
- Dweud wrth ymwelwyr am sut mae'r sefydliad yn addasu i newid yn yr hinsawdd a mesurau amgylcheddol a ddefnyddir ar y safle

Lleihau enghreifftiau negyddol:

- Lleihau'r defnydd o ynni (gwresogi mwy effeithlon, goleuadau LED, systemau rheoli gwell ac ati) a defnyddio ynni adnewyddadwy neu ynni a gynhyrchir ar y safle
- Lleihau'r defnydd o ddŵr (ailgylchu dŵr llwyd, toiledau fflysio ac ati)
- Lleihau'r defnydd o blastigau, yn enwedig y plastigau y gellir eu defnyddio dim ond unwaith
- Lleihau gwastraff a gynhyrchir ar y safle/cael polisi ailgylchu effeithiol

3f. Sut fyddwch chi'n gwerthuso'ch prosiect?

g Disgwyliwn i bob ymgeisydd werthuso eu prosiect. Bydd angen i chi greu cynllun gwerthuso ar ddechrau eich prosiect. Bydd hwn yn amlinellid o sut yr ydych yn casglu data i fesur, dadansoddi a deall yr hyn yr ydych yn ei wneud ac yn y pen draw i ddarparu tystiolaeth am y canlyniadau y mae eich prosiect wedi eu cyflawni. Ar ddiwedd eich prosiect, bydd gofyn ichi ysgrifennu gwerthusiad o'ch prosiect a'i gyflwyno gyda'ch adroddiad cwblhau terfynol.

4. Canlyniadau'r prosiect

Rydym yn argymhell terfyn o 150 o eiriau ar gyfer pob canlyniad.

Dewiswch y canlyniadau y bydd eich prosiect yn eu cyflawni a sut y byddwch yn gwneud hyn:

Rydyn ni'n disgwyl, o leiaf, i chi gyflawni'r canlyniad 'Bydd ystod eangach o bobl yn cyfranogi mewn treftadaeth.'

g Gellir disgrifio canlyniadau fel newidiadau, effeithiau, manteision neu unrhyw effaith sy'n digwydd o ganlyniad i'r prosiect.

Bydd nifer eich canlyniadau'n amrywio gan ddibynnu ar y math o brosiect a dylent fod yn gymesur â maint y grant yr ydych yn gofyn amdano, neu â ffocws penodol eich prosiect. Rydyn ni'n disgwyl i brosiectau gyflawni rhai canlyniadau'n gryfach nag eraill. Er y gallai eich prosiect gyflawni mwy'n anuniongyrchol, dylech ganolbwyntio ar y canlyniadau sydd gryfaf, oherwydd byddwn yn monitro eich cynnydd a byddwch yn eu defnyddio yn eich gwerthusiad.

Cofiwch:

- nid ydym yn disgwyl i chi lwyddo i gylawni pob un o'r canlyniadau sydd a restrir;

- os bydd eich cais yn llwyddo, disgwylir i chi adrodd yn erbyn y canlyniadau a ddewiswch.

Bydd ystod ehangach o bobl yn cyfranogi mewn treftadaeth

g Bydd mwy o bobl yn cymryd rhan mewn treftadaeth a bydd y gynulleidfa yma'n fwy amrywiol na chyn cyflawni eich prosiect. Bydd newidiadau wedi digwydd yn uniongyrchol o ganlyniad i'ch prosiect, ac yn enwedig yn sgîl eich gwaith datblygu cynulleidfa ac ymgynghori â'r gymuned, drwy gasglu a dadansoddi gwybodaeth am y bobl sy'n cyfranogi yn eich treftadaeth – a'r bobl nad ydynt – cyn, yn ystod ac ar ôl i'r prosiect ddod i ben.

Sut y byddwch yn gwybod beth a gyflawnoch

Gallwch ddangos bod proffil eich cynulleidfa wedi newid; er enghraifft, mae'n cynnwys pobl o ystod ehangach o oedrannau, tarddiadau ethnig a chefnidiroedd cymdeithasol; mwy o bobl anabl; neu grwpiau o bobl nad ydynt erioed wedi ymwneud â'ch treftadaeth o'r blaen. Gallwch ddangos sut y mae mwy o bobl, a gwahanol bobl, yn cyfranogi mewn treftadaeth fel ymwelwyr, fel cyfranogwyr mewn gweithgareddau, neu fel gwirfoddolwyr, yn ystod ac ar ôl i'r prosiect ddod i ben.

Bydd y dreftadaeth mewn cyflwr gwell

g Bydd gwelliannau i gyflwr ffisegol eich treftadaeth. Gallai'r gwelliannau fod o ganlyniad i waith trwsio, adnewyddu neu i atal dirywiad pellach, fel trwsio to adeilad hanesyddol, cadwraeth archifau, clirio ffosydd mewn cae neu atgyweirio llong. Gallai gwelliannau hefyd ddeillio o waith newydd, er enghraifft cynyddu maint cynefin er budd i rywogaethau blaenoriaeth, neu godi adeilad newydd i ddiogelu adfeilion hanesyddol, archaeoleg neu gerbydau.

Sut y byddwch yn gwybod beth a gyflawnoch

Byddwch yn gallu adnabod y gwelliannau drwy'r safonau a ddefnyddir gan arbenigwyr proffesiynol a threftadaeth, a/neu gan bobl yn fwy cyffredinol, er enghraifft mewn arolygon ymwelwyr neu drigolion lleol.

Bydd y dreftadaeth yn cael ei hadnabod a'i hegluro'n well

g Bydd eglurhad cliriach a/neu ffyrdd newydd neu well o helpu pobl i wneud synnwyr o'r dreftadaeth. Gallai hyn gynnwys arddangosfeydd newydd mewn amgueddfa; ap ffôn clyfar gyda gwybodaeth am fioamrywiaeth a geoamrywiaeth y tirlun; sgysiau neu deithiau o gwmpas adeilad hanesyddol; llawlyfr hygyrch i dŷ hanesyddol; neu wybodaeth ar-lein am archifau.

Sut y byddwch yn gwybod beth a gyflawnoch?

Bydd ymwelwyr a defnyddwyr yn dweud wrthyh fod y dehongli a'r wybodaeth a gyflwynir o ansawdd uchel, yn hawdd i'w defnyddio ac yn briodol i'w hanghenion a'u diddordebau, gan ehangu ar eu dealltwriaeth a gwella eu profiad o dreftadaeth.

Bydd pobl wedi datblygu sgiliau

g Bydd unigolion wedi ennill sgiliau sy'n berthnasol i sicrhau bod treftadaeth yn derbyn gofal gwell ac yn cael ei rheoli, ei deall neu ei rhannu'n well (gan gynnwys, ymhlith eraill, sgiliau cadwraeth, addysgu/hyfforddi, cynnal a chadw, digidol a rheoli prosiect). Gallai gweithgareddau hyfforddi gynnwys rhaglen fentora anffurfiol, hyfforddiant mewn swydd neu gyrsiau byr allanol.

Sut y byddwch yn gwybod beth a gyflawnoch

Bydd pobl a fu'n ymwneud â'ch prosiect, gan gynnwys staff a gwirfoddolwyr, yn gallu dangos eu bod yn gymwys mewn sgiliau newydd a phenodol, a lle bo hynny'n briodol, wedi ennill cymhwyster ffurfiol.

Bydd pobl wedi dysgu am dreftadaeth gan arwain at newid syniadau a gweithredoedd

g Bydd unigolion wedi gwella eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o dreftadaeth wrth i chi roi cyfle iddynt brofi treftadaeth mewn ffyrdd sy'n ateb eu hanghenion a'u diddordebau.

Sut y byddwch yn gwybod beth a gyflawnoch

Bydd oedolion, plant a phobl ifanc a gymrodd ran yn y prosiect, neu sy'n ymweld â'ch safle neu sy'n cyfranogi yn eich treftadaeth mewn ffyrdd eraill, e.e. drwy dechnoleg ddigidol, yn gallu dweud am yr hyn a ddysgwyd ganddynt am dreftadaeth a pha wahaniaeth y mae'n ei wneud iddyn nhw a'u bywydau. Byddant hefyd yn gallu dweud wrthyh ba ddefnydd y maen nhw'n ei wneud o'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth yma; er enghraifft ei rhannu â phobl eraill, ei defnyddio yn eu bywyd proffesiynol neu gymdeithasol, neu i astudio ymhellach.

Bydd lles pobl wedi gwella

g Bydd unigolion yn teimlo'n fwy cysylltiedig â'r bobl o'u cwmpas a/neu â lle maen nhw'n byw o ganlyniad i gymryd rhan yn eich prosiect – dyma'r hyn a olygwn wrth les gwell. I gyflawni'r canlyniad hwn, dylid dylunio eich prosiect i gael effaith ar les (a'i ddatblygu gyda sefydliadau arbenigol os bwriadwch gynnwys pobl sy'n defnyddio gwasanaethau iechyd meddwl neu bobl gydag anableddau dysgu). Gallwch efallai ddarparu cyfleoedd i bobl fod yn fwy egniol (er enghraifft, gwirfoddoli mewn parc, cymryd rhan mewn archeoleg gymunedol, rhannu sgiliau digidol) neu i greu cysylltiadau newydd ag eraill.

Sut y byddwch yn gwybod beth a gyflawnoch

Byddwch chi neu eich gwerthuswr allanol yn defnyddio dulliau gwerthuso cydnabyddedig i fesur lles a gofyn i bobl a gymrodd ran sut y maen nhw'n teimlo. Bydd cyfranogwyr yn dweud eu bod yn hapusach, yn fwy bodlon a/neu fod bywyd yn teimlo'n fwy gwerth chweil o ganlyniad i gymryd rhan yn eich prosiect. Gallai rhai ddweud eu bod yn teimlo'n llai gorbryderus.

Bydd y sefydliad a dderbyniodd y grant yn fwy gwydn

g Bydd gan eich sefydliad fwy o gapasiti i wrthsefyll bygythiadau ac i addasu i amgylchiadau newydd i greu dyfodol mwy sicr i chi. Byddwch yn dod yn fwy gwydn drwy drefniadau llywodraethu cryfach a chael mwy o bobl leol i gyfranogi yn eich sefydliad; drwy gynyddu sgiliau staff a rheoli; drwy ennill ffynonellau cynghori ac arbenigedd newydd a thrwy weithio mewn partneriaeth i rannu gwasanaethau, staff ac adnoddau.

Sut y byddwch yn gwybod beth a gyflawnoch

Efallai y bydd gennych wirfoddolwyr newydd sy'n cynyddu eich capasiti a'ch sgiliau; neu incwm newydd o weithgareddau masnachol, rhaglenni codi arian newydd neu waddol newydd. Byddwch yn gallu dangos bod eich sefydliad yn gryfach ac mewn sefyllfa well at y dyfodol o ganlyniad i'r newidiadau a wnaethoch drwy'r prosiect.

Bydd yr ardal leol yn lle gwell i fyw, gweithio neu ymweld â hi

g Bydd gan drigolion lleol fywyd o ansawdd gwell a bydd yr ardal yn gyffredinol yn fwy deniadol. O ganlyniad i wella edrychiad safleoedd treftadaeth neu oherwydd y cyfleoedd a roesoch i bobl leol i ymweld, defnyddio, cymryd rhan a mwynhau'r dreftadaeth, bydd trigolion yn dweud bod ganddynt fwy o falchder yn eu hardal leol ac ymdeimlad cryfach o berthyn iddi.

Sut y byddwch yn gwybod beth a gyflawnoch

Bydd pobl yn y gymuned yn dweud bod ganddynt deimlad gwell o gyd-ddealltwriaeth ac o gyd-dynnu â'i gilydd. Bydd ymwelwyr i'ch treftadaeth hefyd yn dweud bod yr ardal wedi gwella'n uniongyrchol o ganlyniad i'ch prosiect a'r hyn sy'n werthfawr iddynt amdani.

Bydd yr economi leol wedi cael hwb

g Bydd gan fusnesau lleol fwy o incwm a/neu bydd busnesau newydd yn eich ardal leol. Byddwch yn gallu dangos bod busnesau lleol wedi elwa o'r prosiect. Bydd hyn oherwydd eich bod wedi gwario eich grant yn lleol neu annog mwy o ymweliadau twristiaeth i'r ardal leol, neu oherwydd eich bod wedi darparu adeiladau newydd i fusnesau a symudodd i'r ardal neu sydd wedi ehangu eu busnes ynddi.

Sut y byddwch yn gwybod beth a gyflawnoch

Byddwch yn gallu dangos bod y newidiadau hyn wedi deillio o ganlyniad uniongyrchol i'ch prosiect gan ddefnyddio gwybodaeth am yr economi leol cyn ac ar ôl i'ch prosiect fod ar gael gan sefydliadau fel yr awdurdod lleol neu sefydliad twristiaeth.

5. Costau'r prosiect

5a. Costau'r prosiect

Yn yr adran hon rydym eisiau gwybod faint y bydd yn ei gostio i ddatblygu a darparu eich prosiect. Dylai eich cyllideb fod yn realistig ac yn seiliedig ar rai ymchwil, dyfynbrisiau neu brofiad blaenorol.

g Ar gyfer unrhyw gostau nad ydynt yn cael eu cynnwys yn y penawdau cost a restrir, defnyddiwch y pennawd 'Arall'.

Defnyddiwch y golofn 'Disgrifiad' i roi mwy o fanylion am eich costau.

Os yw eich costau yn seiliedig ar gyfrifiadau, er enghraifft costau staff, darparwch y wybodaeth hon.

Ceir cyfyngiad o 30 o eiriau fesul disgrifiad.

Os ydych chi'n gallu hawlio TAW yn ôl, ni ddylech ei gynnwys fel cost prosiect. Mae arian wrth gefn a Gwerthusiad yn benawdau cost gorfodol oherwydd mae ein profiad yn dangos pa mor bwysig ydynt wrth gyflwyno prosiectau.

Cyn i chi ddechrau:

- bydd eich cais am grant yn cael ei dalgrynnu i lawr i'r £100 agosaf
- mae'n rhaid i gyfanswm costau eich prosiect gyfateb i incwm eich prosiect

- mae eitemau digwyddiadol yn bennawd cost gorfodol gan fod y profiad yn dangos pa mor bwysig ydynt wrth ddarparu prosiectau. Os byddwch yn dewis peidio â dyrannu cost i'r pennawd hwn yna dylech esbonio pam yng nghwestiwn 3a.

Colofnau'r tabl

Pennawd cost

Dewiswch y pennawd cost priodol o'r rhestr a ddarperir. Byddwn yn gofyn i chi nodi gwariant yn erbyn y penawdau hyn ar ôl cwblhau'r prosiect.

Disgrifiad

Ychwanegwch ddisgrifiad cyffredinol. **Ceir cyfyngiad o 30 o eiriau fesul disgrifiad.**

Cost

Nodwch eich costau yn y golofn hon – gyda TAW (oni bai y gallwch adennill TAW o ffynhonnell arall).

TAW (Treth ar Werth)

Cofiwch gynnwys TAW dim ond yn y golofn hon.

Efallai na fyddwch yn talu TAW ar rai mathau o waith neu ar gyfradd isel yn unig. Dylech gysylltu â [Chyllid a Thollau EM](#) i gadarnhau faint o TAW y bydd angen i chi ei dalu.

Rhesi (penawdau costau)

Costau staff newydd

Dylech gynnwys costau contractau tymor penodol newydd, secondiadau (pobl a drosglwyddir dros dro i'ch sefydliad) a chostau staff llawrydd i helpu i ddatblygu'r prosiect. Peidiwch â chynnwys costau talu am hyfforddeion yn y rhan yma.

Mae'n rhaid i chi hefyd hysbysebu'r holl swyddi ar gyfer staff prosiect yn agored, gyda'r eithriadau canlynol:

- mae gennych aelod o staff hollol gymwys ar eich llyfrau y byddwch yn eu symud i swydd gyda'r prosiect (rhaid i chi er hynny ddarparu swydd-ddisgrifiad ar gyfer y swydd hon)
- rydych yn ymestyn oriau aelod o staff hollol gymwys ar eich llyfrau fel y medrant weithio ar y prosiect Yn yr achos hwn byddwn yn talu am gost yr oriau ychwanegol a dreuliyd ar y prosiect a bydd angen i chi ddisgrifio eu rôl i ni.
- os ydych yn fudiad gwirfoddol ac yn cynnwys cyfran o amser aelod o staff i gyfrifo Adennill Costau Llawn.

Os ydych yn symud aelod o staff sydd eisoes ar eich llyfrau i swydd wedi'i chreu gan y prosiect, gallwn naill ai dalu am gost yr aelod staff neu am y gost o lenwi eu swydd flaenorol.

Dylai'r cyflogau i gyd fod yn seiliedig ar ganllawiau sector neu swyddi tebyg mewn manau eraill.

Ffioedd proffesiynol

Dylai ffioedd fod yn unol â chanllawiau proffesiynol – er enghraifft, ffioedd RIBA – a bod yn seiliedig ar fanyleb ysgrifenedig glir.

Recriwtio

Gall hyn gynnwys costau hysbysebu a theithio. Rydyn ni'n disgwyl i'ch sefydliad gadw at arferion adnoddau dynol da a dilyn pob cyfraith berthnasol.

Pris prynu eitemau treftadaeth

Os bydd eich prosiect yn cynnwys prynu eitem dreftadaeth, mae'n rhaid i chi gael prisiad annibynnol er mwyn helpu i ddangos y gellir prynu'r eitem hon am bris realistig. Ni allwch gynnwys costau yma os ydych yn unigolyn preifat neu'n sefydliad masnachol.

Gwaith atgyweirio a chadwraeth

Mae hyn yn cynnwys costau gwaith i atgyweirio, adfer neu warchod eitem, adeilad neu safle treftadaeth.

Gwaith adeiladu newydd

Mae hyn ond yn ymwneud â gwaith adeiladu newydd (ee estyniad i adeilad neu waith i osod arddangosfa). Os ydych chi'n sefydliad preifat neu sefydliad masnachol, ni allwch gynnwys costau yma.

Allbynnau digidol

Unrhyw gostau sy'n ofynnol i chi greu 'allbynnau digidol' – y pethau yr ydych yn eu creu mewn fformat digidol sydd â'r nod o roi mynediad at dreftadaeth a/neu helpu pobl i ymgysylltu â threftadaeth a dysgu amdani. Er enghraifft, casgliad o ddelweddau neu ffeiliau sain digidol, adnodd neu arddangosfa treftadaeth ar-lein neu ap ffôn clyfar.

Offer a deunyddiau, gan gynnwys deunyddiau dysgu

Gallai hyn gynnwys gwisgoedd hanesyddol, hetiau caled i roi mynediad at safle, deunyddiau celf, neu daflenni a chyhoeddiadau.

Hyfforddiant i staff a hyfforddiant i wirfoddolwyr

Efallai y bydd angen hyfforddiant ar staff presennol a newydd i ymgymryd â'ch prosiect.

Teithio staff a theithio gwirfoddolwyr

Er enghraifft, i helpu staff a gwirfoddolwyr i deithio i safleoedd. Dylid seilio costau teithio ar 45c y filltir.

Treuliau i staff a gwirfoddolwyr

Gallwch gynnwys costau treuliau i staff a gwirfoddolwyr i wneud yn siŵr nad ydynt ar eu colled.

Costau digwyddiad

Costau ar gyfer unrhyw ddigwyddiadau (er enghraifft, lluniaeth neu logi ystafell).

Grantiau cymunedol

Fel rhan o'ch prosiect, gallwch ofyn i ni gyfrannu tuag at pot o arian sydd wedi'i neilltuo y gallwch ei ddefnyddio i ariannu sefydliadau eraill i gyflwyno prosiectau llai ar wahân. Rydym yn galw'r grantiau hyn yn grantiau cymunedol trydydd parti. Darllenwch arweiniad y rhaglen i ddarganfod mwy am grantiau cymunedol.

Arall

Defnyddiwch 'arall' ar gyfer unrhyw gostau nad ydynt yn dod o dan y penawdau cost penodol hyn. Rhwch ddisgrifiad eglur o'r costau hyn.

Cyhoedduswydd a hyrwyddo

Gallwch gynnwys costau eich deunyddiau hyrwyddo sy'n ymwneud yn uniongyrchol â'ch prosiect.

Mae'n rhaid ichi sicrhau eich bod yn cydnabod cefnogaeth y Loteri Genedlaethol a gallwch ddod o hyd i ragor o wybodaeth am sut i wneud hyn ar ein [gwefan](#).

Gwerthuso

Mae'r pennawd cost hwn yn orfodol. Mae'n rhaid i bob prosiect gael ei werthuso. Yn dibynnu ar faint y prosiect a pha mor gymhleth ydyw, efallai y byddwch yn dymuno cyflogi rhywun arall i helpu i werthuso eich prosiect ac asesu pa un a ydych yn cyflawni'r canlyniadau a nodwyd gennych yn eich cais yn llwyddiannus. Dylech neilltuo rhwng 2% a 7% o'ch costau i werthuso.

Adennill costau llawn

Rhaid i hyn gael ei gyfrifo yn seiliedig ar eich costau sefydliadol. Os ydych chi'n sefydliad preifat neu sefydliad masnachol, ni allwch gynnwys costau yma.

Arian Wrth Gefn

Mae'r pennawd cost yma yn orfodol. Defnyddir arian wrth gefn yn unig i dalu am gostau annisgwyl sy'n ofynnol i gyflawni'ch prosiect. Gall y cyfanswm ffigur wrth gefn fod hyd at **10%** o gyfanswm costau'r prosiect, oni bai bod gennych brosiect cyfalaf arbennig cymhleth lle mae'n bosibl y bydd angen lefel uwch. Gwnewch yn siŵr eich bod chi ond yn cynnwys yr arian wrth gefn sydd ei angen yma ac nad yw wedi'i gynnwys o fewn y penawdau cost eraill yn y cais.

Chwyddiant

Dylech ond gynnwys chwyddiant os bydd eich prosiect yn para am fwy na blwyddyn. Dim ond i dalu am gostau sydd wedi cynyddu dros amser y prosiect y caiff ei ddefnyddio.

Cyfanswm

Bydd y ffurflen ar-lein yn cynhyrchu cyfanswm costau eich prosiect.

5b. Incwm y prosiect

Dywedwch am unrhyw incwm o ffynonellau cyllid eraill yr ydych yn disgwyl ei dderbyn i'ch helpu i gyflawni'r prosiect.

g Grantiau o £10,000 i £100,000:

Ar y lefel grant yma, nid oes angen cyfraniad gennyh chi ond dylech ystyried a allai arianwyr, sefydliadau neu bobl eraill allu cefnogi'ch prosiect. Byddwn yn asesu a yw'ch prosiect yn cynnig gwerth da am arian ac yn ystyried eich cyfraniad.

g Grantiau o £100,000 i £250,000:

Mae'n rhaid i chi gyfrannu o leiaf 5% o gostau eich prosiect. Rydym yn disgrifio'r cyfraniad hwn fel 'arian partneriaeth' a gall fod yn cynnwys arian parod, cyfraniadau heb arian, amser gwirfoddol neu gyfuniad o'r rhain i gyd.

Sicrhawyd:

Wrth "sicrhawyd", golygw'n:

- arian yn eich banc wedi'i neilltuo'n benodol ar gyfer y prosiect hwn;
- arian grant wedi'i gynnig yn ffurfiol.

Dylai eich cais am grant fod rhwng £10,000 a £250,000, a dylid ei dalgrynnu i'r £100 agosaf.

Mae canran grant % yn cael ei gyfrifo yn seiliedig ar lefel incwm y prosiect o ffynonellau cyllid eraill.

Nodwch: Caiff pob cais am grant ei grynhoi yn awtomatig i'r £100 agosaf. Gyda hyn mewn golwg, gwnewch yn siŵr bod cyfanswm incwm y prosiect yn cyfateb yn union â chyfanswm y costau neu na fydd y system yn caniatáu ichi symud ymlaen.

5c. Cyfraniadau nad ydynt yn arian parod

Dywedwch wrthym am unrhyw gyfraniadau nad ydynt yn arian parod yr ydych yn disgwyl eu derbyn i'ch helpu i ymgymryd â'r prosiect.

g Gall cyfraniadau nad ydynt yn arian parod fod yn bethau sydd eu hangen arnoch ar gyfer y prosiect nad oes yn rhaid i chi dalu amdanynt – er enghraifft, y defnydd o ystafell mewn busnes lleol ar gyfer cyfarfodydd rheolaidd neu ddeunyddiau sy'n cael eu rhoi gan gwmni adeiladu lleol.

Sylwer bod cyfyngiad o 30 o eiriau fesul 'disgrifiad' yma.

5d. Cyfraniad gwirfoddolwyr

Dywedwch wrthym am unrhyw gyfraniad gwirfoddolwyr yr ydych yn disgwyl ei dderbyn i'ch helpu i ymgymryd â'r prosiect.

g Pan ydym yn dweud gwirfoddolwyr, rydym yn golygu'r bobl sy'n cyfrannu eu hamser er mwyn helpu i ddarparu eich prosiect yn hytrach na chymryd rhan ynddo yn unig.

Gallai hyn gynnwys gwaith gweinyddol, arwain taith gerdded dywysedig, clirio safle, neu weithio fel stiward mewn digwyddiad.

Gallwch gynnwys costau ar gyfer hyfforddiant, teithio a threuliau gwirfoddolwyr yn adran 3a.

Bydd angen i chi nodi o'r gwymplen y lefel sgiliau sy'n ofynnol ar gyfer y dasg wirfoddoli. Dyma'r penawdau:

- **Gwirfoddolwr proffesiynol** (er enghraifft, cyfrifyddiaeth neu addysgu) – £50 yr awr
- **Gwirfoddolwr medrus** (er enghraifft, gwaith gweinyddol, gwaith coed neu arwain taith gerdded dywysedig) – £20 yr awr
- **Gwirfoddolwr** (er enghraifft, clirio safle neu weithio fel stiward mewn digwyddiad) – £10 yr awr

Bydd gwerth cyfraniad gwirfoddolwr yn cael ei gyfrifo'n awtomatig yn seiliedig ar y wybodaeth a ddarperir ar lefel sgiliau a ddewisir.

6. Eich sefydliad

Byddwn yn eich holi am fanylion eich sefydliad yn y rhan hon o'r ffurflen.

6a. Cyfeiriad eich sefydliad

6b. Statws cyfreithiol eich sefydliad

Dewiswch yr opsiwn sy'n berthnasol i'ch sefydliad.

Cwmni cofrestredig neu Gwmni Buddiannau Cymunedol

Sefydliad seiliedig ar ffydd neu eglwys

Grŵp cymunedol neu wirfoddol

Perchennog treftadaeth preifat

Arall

Awdurdod lleol

Pan fyddwn yn dweud awdurdod lleol, rydym yn golygu corff gweinyddol mewn llywodraeth leol, er enghraifft cyngor lleol.

Sefydliad sector cyhoeddus arall

Dewiswch yr opsiwn hwn os nad ydych yn awdurdod lleol ond yn atebol i'r llywodraeth (fel ysgol neu brifysgol y wladwriaeth).

Perchennog treftadaeth preifat

E.e. unigolion a sefydliadau masnachol.

6c. Dywedwch wrthym am brif ddiben a gweithgareddau rheolaidd eich sefydliad

Dewiswch yr opsiwn sy'n berthnasol i'ch sefydliad.

 Rydym yn gofyn am y wybodaeth yma i'n helpu i asesu a yw'r prosiect yr ydych am ei wneud yn cyd-fynd yn dda â phrif ddiben eich sefydliad a'r hyn y mae'n anelu at ei gyflawni.

- disgrifiwch pwrpas a nodau eich sefydliad
- disgrifiwch gweithgareddau rheolaidd eich sefydliad ac esbonio sut y cânt eu hariannu
- disgrifiwch faint a strwythur staff eich sefydliad, eich corff llywodraethu a'ch sefyllfa ariannol
- dywedwch wrthym faint o staff a gwirfoddolwyr cyflogedig sy'n gweithio i chi eich sefydliad

Faint o aelodau bwrdd neu Ymddiriedolwyr sydd gan eich sefydliad?

Faint y gwariodd eich sefydliad yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf?

Faint o gronfeydd anghyfyngedig sydd yng nghronfeydd ariannol eich sefydliad?

6d. Ydy eich sefydliad yn un o'r canlynol? Os ydyw, rhowch y wybodaeth y gofynnwn amdani

Elusen gofrestredig yng Nghymru, Lloegr neu'r Alban – rhowch eich rhif cofrestru

Elusen wedi'i chydabod gan Gyllid a Thollau EM yng Ngogledd Iwerddon – rhowch eich rhif cofrestru

Cwmni neu gwmni buddiannau cymunedol (CIC) – rhowch eich rhif cofrestru

6e. Ydy'r sefydliad wedi cofrestru ar gyfer TAW?

Os ydyw: Rhowch eich rhif TAW os gwelwch yn dda.

6f. Ydych yn credu bod cenhadaeth ac amcanion eich sefydliad yn:

Os yw eich sefydliad yn diffinio ei hun a'i genhadaeth fel bod â ffocws ar un o'r canlynol, dewiswch yr opsiynau sy'n berthnasol. ✓

Dewiswch yr opsiynau sy'n berthnasol:

- grwpiau du neu o leiafrifoedd ethnig
- anabled
- LGBT+
- merched/menywod
- pobl ifanc

Ac yng Ngogledd Iwerddon yn unig:

- pobl o gymunedau Catholig yn bennaf
- pobl o gymunedau Protestant yn bennaf

6g. Manylion y prif berson cyswllt

g Rhaid i'r person a enwir fod wedi cael caniatâd swyddogol gan eich sefydliad i fod y prif berson cyswllt gyda ni. Byddwn yn anfon yr holl ohebiaeth am y cais hwn i'r person yma, i'r cyfeiriad ebost a roddwyd.

Ydy cyfeiriad y prif berson cyswllt yr un fath â'r cyfeiriad yn 6a? Ydy/Nac ydy

Os na: Rhowch gyfeiriad y prif berson cyswllt.

Dywedwch am unrhyw anghenion cyfathrebu penodol sydd gan y person cyswllt

Ar gyfer prosiectau a leolir yng Nghymru, pa iaith y dylem ei defnyddio i gyfathrebu â'r prif berson cyswllt? ✓

Saesneg

Cymraeg

Y ddwy (dwyieithog)

Os nad yw'r prif berson cyswllt wedi'i awdurdodi i lofnodi ar gyfer eich sefydliad

Dylech gynnwys manylion llofnodwr awdurdodedig isod

6h. Ydy eich sefydliad yn defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol? Os ydyw, rhowch fanylion i ni (er enghraifft, enw Trydar eich sefydliad).

7. Dogfennau

Isod rhoddir rhestr o'r dogfennau ategol y bydd angen eu darparu ar gyfer y rhaglen grantiau hon. Os nad yw'r ddogfen ategol yn berthnasol i'r prosiect sydd gennych mewn golwg, dewiswch Amherthnasol.

Ni ddylid cyflwyno unrhyw ddogfennau ychwanegol na restrir isod.

Lle bo'n bosib, dylid darparu pob dogfen mewn fformat digidol (naill ai fel atodiad i'r ffurflen gais neu wedi'i hanfon fel e-bost i'ch swyddfa leol).

1. Dogfen lywodraethu (er enghraifft, y cyfansoddiad)

g Dylai eich dogfen lywodraethu gynnwys y canlynol:

- enw ac amcanion eich sefydliad
- datganiad sy'n rhwystro eich sefydliad rhag dosbarthu incwm neu eiddo i'w aelodau yn ystod ei oes
- datganiad sy'n cadarnhau, pe bai eich sefydliad yn cael ei ddirwyn i ben neu ei ddiddymu, y bydd asedau'r sefydliad yn cael eu dosbarthu i sefydliad elusennol neu ddi-wneud-elw arall ac nid i aelodau'r sefydliad
- y dyddiad pryd y cafodd ei mabwysiadu a llofnod eich cadeirydd (neu berson cymwys arall)

Os nad oes angen i chi gyflwyno dogfen lywodraethu, cofiwch sicrhau bod eich prosiect yn unol ag amcanion eich sefydliad.

Nid oes raid i ni weld eich dogfen lywodraethu

- os ydych yn sefydliad cyhoeddus (e.e. awdurdod lleol)
- rydych chi'n berchennog preifat ar dreftadaeth
- rydych chi'n sefydliad masnachol

2. Cyfrifon

Eich cyfrifon diweddaraf a archwiliwyd neu a ddilyswyd gan gyfrifydd.

Os ydych yn sefydliad newydd ac nid oes gennych gyfrifon archwiledig, dylech gyflwyno eich tri datganiad banc diweddaraf neu lythyr gan eich banc yn cadarnhau eich bod wedi agor cyfrif.

Nid oes angen i ni weld eich cyfrifon os ydych yn sefydliad cyhoeddus (e.e. awdurdod lleol).

3. Cynllun prosiect

Rhaid i bob prosiect gyflwyno cynllun prosiect. Rydym yn argymhell eich bod yn defnyddio'r templed a ddarperir ar ein [gwefan](#) .

4. Cytundebau partneriaeth

Os bwriadwch weithio gyda sefydliad arall i gyflawni eich prosiect, hoffem weld eich cytundeb partneriaeth. Dylai'r ddogfen honno ddisgrifio rolau a chyfrifoldebau'r ddau bartner a chael ei llofnodi gan y partion i gyd. Mae enghraifft o gytundeb partneriaeth ar gael ar ein [gwefan](#), a allai fod yn ddefnyddiol fel man cychwyn. Os yw eich partner yn berchen ar y dreftadaeth yr ydych yn gweithio arni, byddwn fel arfer yn gofyn iddynt hwythau hefyd gytuno i delerau'r grant.

Nid oes raid i chi ddarparu cytundeb partneriaeth oni bai bod sefydliad arall yn darparu rhan sylweddol o'ch prosiect.

5. Arolwg cyflwr

Os yw eich prosiect yn ymwneud â chadwraeth treftadaeth, rhaid i chi gyflwyno arolwg cyflwr neu ddogfen briodol arall fel Cynllun Cadwraeth drafft neu amlinellol. Dylai'r ddogfen hon ddweud wrthym am gyflwr presennol y dreftadaeth a'r gwaith sydd angen ei wneud i ddychwelyd y dreftadaeth i gyflwr da. Er enghraifft, os oes gwaith cadwraeth i'w wneud ar gyfer cofeb ryfel leol, bydd angen i chi wybod beth yw ei chyflwr presennol a pha waith trwsio sydd ei angen.

Dylai'r arolwg neu'r adroddiad hefyd nodi blaenoriaeth gymharol y gwaith sydd mewn golwg, h.y. pa waith sydd fwyaf brys ac sydd angen ei wneud ar fyrder.

6. Swydd ddisgrifiadau

Os bwriadwch recriwtio aelod newydd o staff i helpu i ddarparu eich prosiect, gan gynnwys prentis, dylech gyflwyno swydd-ddisgrifiad ar gyfer y swydd honno.

Cofiwch: Rhaid i chi hysbysebu pob swydd staff newydd yn agored, oni bai eich bod yn ymestyn oriau aelod staff presennol neu'n symud aelod staff presennol i swydd gyda'r prosiect.

7. Briffiau ar gyfer gwaith sydd i'w gomisiynu'n fewnol neu'n allanol

Mae briffiau'n disgrifio unrhyw waith y bwriadwch ei gomisiynu yn eich cam datblygu. Os byddwch yn comisiynu gwaith (er enghraifft gan artist, cwmni ymgynghorol neu bensaer), dylech gyflwyno briff.

Dylai'r briff ddisgrifio'r gwaith, pa mor hir y bydd yn ei gymryd a faint y bydd yn ei gostio. Mae templed briff ar gael ar ein [gwefan](#).

Ar gyfer ffioedd dros £10,000 rhaid gofyn am dri thendr cystadleuol neu ddyfynbris; am ffioedd dros £50,000 rydyn ni'n disgwyl i chi ddangos tystiolaeth o'r broses tendro cystadleuol.

8. Lluniau a delweddau

Lle bo'n berthnasol, dylech gynnwys delweddau sy'n helpu i egluro eich prosiect.

Er enghraifft, os yw'r prosiect yn ymwneud ag archif ffotograffiaeth leol, byddwch efallai am gynnwys rhai delweddau o'r casgliad. Neu, os yw eich prosiect yn ymwneud â gardd gymunedol, gallech ddarparu map.

Os byddwch yn ceisio gwella tirlun neu ardal gadwraeth, dylech gynnwys map o'r ardal yn dangos lleoliad yr holl brosiectau y byddwch yn eu darparu.

9. Llythyrau cefnogaeth

Mae llythyrau cefnogaeth yn ffordd dda o ddangos i ni eich bod wedi siarad â phobl eraill a bod ganddynt ddiddordeb ac wedi ymrwymo i'ch prosiect.

Dylech gyflwyno **dim mwy na chwe llythyr o gefnogaeth** gan y bobl sy'n rhan o'ch prosiect, yn hytrach na datganiadau cefnogi cyffredinol. Er enghraifft os bwriadwch gynnal gweithdai mewn clybiau ieuenctid lleol bydd llythyr o gefnogaeth yn dangos i ni eu bod eisiau cymryd rhan.

Lle bo'n bosib, dylai'r llythyrau fod ar bapur pennawd neu wedi'u llofnodi.

10. Cyfrifo Adennill Costau Llawn (Ile bo'n berthnasol)

Os ydych yn sefydliad yn y sector gwirfoddol, gallwn dalu am gyfran o orbenion eich sefydliad sy'n gymesur â'r amser neu'r adnoddau a ddefnyddiwyd ar gyfer eich prosiect. Gallwn hefyd dalu am gyfran o gost aelod presennol o staff, cyn belled nad ydynt yn gweithio'n llwyr ar y prosiect. Rydyn ni'n disgwyl i chi gyfrifo'r cyfraniad hwn yn defnyddio Adennill Costau Llawn.

Os ydych yn cynnwys Adennill Costau Llawn yng nghyllideb eich prosiect, rhaid i chi gynnwys dogfen sy'n amlinellu eich cyfrifiad.

Mae taenlen i'ch helpu i gyfrifo'r ffigur hwn i'w chael ar ein [gwefan](#).

Wrth gyflwyno dogfennau ategol, defnyddiwch enwau ffeiliau priodol fel y gall ein tîm asesu adnabod pob dogfen yn hawdd.

Byddwn yn cadarnhau ein bod wedi derbyn eich cais pan fydd gennym eich ffurflen ar-lein a'r holl ddeunydd ategol.

Ni fyddwn yn gallu asesu eich cais os na fyddwn yn derbyn yr holl wybodaeth ofynnol.

11. Dogfennau perchnogaeth (Ile bo'n berthnasol)

Os oes unrhyw waith cyfalaf i'w wneud gennych, neu os ydych yn bwriadu prynu tir/adeiladau/casgliadau, dylech gyflwyno copiau o unrhyw ddogfennau perchnogaeth perthnasol (e.e. dogfennau perchnogaeth y Gofrestrfa Tir, neu ddogfen brydles neu benawdau'r telerau).

8. Gwybodaeth ychwanegol a datganiad

Pwrpas y rhan yma o'r ffurflen yw casglu'r wybodaeth sydd ei hangen arnom i adrodd ar y gwahanol sefydliadau a ariannwn.

Un o amcanion ein gwaith yw, erbyn 2024, y bydd treftadaeth yn fwy cynhwysol. Rydym wedi ymrwymo i greu darlun cywir o amrywiaeth y sefydliadau sy'n gwneud cais i ni. Byddwn yn sicrhau bod unrhyw ddata demograffig a roddwch i ni'n ddiennw ac yn ei ddefnyddio i oleuo ein polisi ac yn ein hadroddiadau cyhoeddus.

Dylech gynnwys yr holl wybodaeth sydd gennych ar gael (wedi'i chasglu drwy fonitro ffurfiol, nid ar sail tybiaethau neu wybodaeth anffurfiol). Peidiwch â darparu data os nad ydych yn siŵr.

Wrth gyflwyno eich ffurflen ar-lein, gofynnir i chi gadarnhau eich bod wedi darllen, deall a'ch bod yn cytuno â'r pethau a nodir yn y datganiad.

Cysylltu â ni

Mae mwy o wybodaeth am sut i gysylltu â ni ar gael ar ein [gwefan](#).

Os am dderbyn mwy o wybodaeth am ein proses o wneud cwyn, ewch i'n [gwefan](#).